

Sagen i sin Heelhed sattes derpaa under Forhandling.

Riser: Det vil maaskee erindres, at jeg ved 2den Behandling udtalte mig om flere Punkter med stor Forsigtighed og Forbeholdenhed af den simple Grund, at jeg ikke i den korte Tid, der laa mellem Udvalgets Betænkning og 2den Behandling, havde kunnet skaffe mig fuldstændige Acter for et undersøge Sagen, og at jeg navnlig udtalte, at jeg hverken vilde benægte eller bekræfte, at der forinden 1864 i de paagældende Districter havde bestaaet en Ret for begge Parter, baade Tiendehdere og Tiendetagere, til paa ethvert givet Tidspunkt at fordre Tiende i Kjørven forandret til et fast Bederlag efter en Gjennemsnitsberegning af 10 Aar. Hvad jeg dengang ikke turde benægte eller bekræfte, seer jeg mig nu istand til bestemt at benægte, og jeg ønsker, forinden Lovforslaget forlader dette Thing, at fremhæve, at der ikke har bestaaet en saadan Ret. Den omtalte Resolution af 1ste December 1837 har jeg nu kunnet gjøre mig bekendt med, og jeg skal tillade mig at anføre, at den, hvor den findes aftrykt, refereres saaledes: „Den af Hs. kgl. Majestæt under 1ste December 1837 afgivne allerhøieste Resolution indeholdt efterfølgende Instrux for Tiendecommissionen: 1) at den skulde tilvelebringe Overenskomst med Bedkommende i de Sogne, i hvilke Forpligtelsen til at yde Naturaltenden endnu bestaaer. 2) at der ved disse Overenskomster, med Hensyn til hvilke allerhøieste Approbation forbeholdes, Gjennemsnitsbeløbet af Tienderne i de sidste 10 Aar er at tilgrundelegge“. Det er altsaa det, der bestaaer efter Resolutionen af 1ste December 1837: der er ene og alene Tale om at lægge et Gjennemsnitsbeløb til Grund ved Overenskomster, men ingenlunde ved Kjendelser, og selv med denne store Begrænsning af den Indflydelse, der er tillagt en Gjennemsnitsberegning, kunde Resolutionen ikke gennemføres. I detmindste kjørte Commissionen i de Districter, for hvilke der haves autentiske Betænkninger om Resolutionens Udførelse og Sagens Gang, aldeles fast, tildeels af Mangel

paa Materiale eller i alt Fald af Mangel paa paalideligt Materiale, og den i Resolutionen indeholdte Instrux maatte modificeres saaledes, at Gjennemsnitsberegningens Betydning blev endnu ringere. Resultatet af de vidløftige Forhandlinger blev nemlig dette, at Commissionen i 1841 instrueredes saaledes, „at Beløbet af de hidindtil og, saavidt muligt, efter en Gjennemsnit af de sidste 10 Aar beregnede Tiender skulde lægges til Grund for en Afgift i reent Korn. Skulde, efterat have hørt Bedkommende, dette Tiendebeløb efter Commissionens Skøn fremstille sig som usforholdsmæssigen, da skulde den ved dens Mægling virke hen paa en billig Forhøielse eller Nedsættelse“. Det vil saaledes, haaber jeg, hvis jeg ikke har udtalt mig allfor uthvælst, staae de ærede Medlemmer klart, hvorledes den Indflydelse, som man før 1864 i de paagældende Districter har givet en Gjennemsnitsberegning, har udviklet sig, og at den med andre Ord, da Tiendevordningen gik videre frem i de Districter, hvor den blev udført, reducerede sig næsten til Intet. Der er tilbage, hvad Udvalget jo ogsaa correct har sagt i sin Betænkning, en Afgang, men vel at mærke til at see en Gjennemsnitsberegning lagt til Grund ved Overenskomster, men ikke ved Kjendelser eller tvungen Afkjørelse, og dette har jeg, for Sagen forlader dette Thing, bestemt villet fremhæve. Og denne Afgang bestaaer jo fremdeles; en Gjennemsnitsberegning efter hvilket som helst Aaremaal og hvilket som helst Aar, kan selvfølgelig benyttes som Grundlag baade af Tiendehderne for Tilbud, af Tiendetagere for Paastande og af Tiendecommissionerne for Mægling.

Ordføreren: Siden det ærede Medlem udtrykkeligt udtalte, at han anerkjendte, at det Udtryk, som Udvalget har brugt i Betænkningen, er correct, kunde jeg jo forsaavidt gjerne dermed lade Sagen berøve, men jeg ønsker dog at udtale, at det, som Udvalget tilfjædede ved det Vædringsforslag, som Thinget ikke vedtog, var kun dette, at det paagældende mindre Antal af Tiendehdere, for hvis Bedkommende Tienden ikke var fastsat til en bestemt Størrelse, kunde blive behandlet paa samme Maade